

ЦИВІЛЬНЕ, ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ
ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

УДК 347.91/95

С. О. КОРОЄД

ПРЕДМЕТ СПОРУ, ПРЕДМЕТ ПОЗОВУ, ПРЕДМЕТ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ, ЗМІСТ ПОЗОВНИХ ВИМОГ, ВИМОГИ ПОЗИВАЧА: СПІВВІДНОШЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПОНЯТЬ ЗА ПРОЕКТОМ НОВОЇ РЕДАКЦІЇ ЦПК УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЇХ УНІФІКОВАНОГО РОЗУМІННЯ

Розкривається розуміння процесуальних понять "предмет спору", "предмет позову" і "зміст позовних вимог" в контексті їх застосування в проекті нової редакції Цивільного процесуального кодексу України. Робиться висновок, що поняття "зміст позовних вимог" (тобто спосіб захисту, який позивач просить застосувати суд) застосовується лише щодо позовної заяви, а в усіх інших випадках замість цього поняття в кодексі вживається інше поняття, яке пов'язане із способом захисту, – предмет позову. Звертається увага, що конкретні вимоги заявляються позивачем в позовній заяві у вигляді викладу змісту позовних вимог (способу захисту) та обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги, за межі яких, за загальним правилом, суд не може вийти при ухваленні рішення.

Ключові слова: цивільне судочинство, предмет спору, предмет позову, предмет судового розгляду, вимоги позивача, зміст позовних вимог, спо-

соби захисту, уніфікація, проект Цивільного процесуального кодексу України.

Короєд С.А. Предмет спора, предмет иска, предмет судебного разбирательства, содержание исковых требований, требования истца: соотношение процессуальных понятий по проекту новой редакции ГПК Украины в контексте их унифицированного понимания

Раскрывается понимание процессуальных понятий "предмет спора", "предмет иска" и "содержание исковых требований" в контексте их применения в проекте новой редакции Гражданского процессуального кодекса Украины. Делается вывод, что понятие "содержание исковых требований" (то есть способ защиты, который истец просит применить суд) применяется только в отношении искового заявления, а во всех других случаях вместо этого понятия в кодексе используется другое понятие, которое связано со способом защиты, - предмет иска. Обращается внимание, что конкретные требования предъявляются истцом в исковом заявлении в виде изложения содержания исковых требований (способа защиты) и обстоятельств, которыми истец обосновывает свои требования, за пределы которых, по общему правилу, суд не может выйти при принятии решения.

Ключевые слова: гражданское судопроизводство, предмет спора, предмет иска, предмет судебного разбирательства, требования истца, содержание исковых требований, способы защиты, унификация, проект Гражданского процессуального кодекса Украины.

Koroied Sergii. The subject of the dispute, the subject matter of the proceedings, the subject matter of the lawsuit, content of the claims of the plaintiff: the ratio of procedural concepts under the draft of the new edition of the CPC of Ukraine in the context of their unified understanding.

It is unveiled the understanding of procedural concepts "subject of dispute", "subject of lawsuit" and "content of claim" in the context of their application in the draft of the new edition of the Civil Procedural Code of Ukraine. It is concluded, that the concept "content of claim" (that is, the method of protection that the plaintiff requests the court to apply) applies only to the lawsuit, and in all

other cases, instead of this concept, Code uses a different concept that relates to the method of protection – subject of lawsuit. Attention is drawn to the fact that specific claims are made by the plaintiff in lawsuit in the form of statement of the content of claims (the method of defense) and the circumstances by which the plaintiff justifies his claims, beyond which, as a general rule, the court cannot withdraw when making a decision.

Keywords: *civil legal proceedings, the subject of the dispute, the subject of the lawsuit, the subject matter of the proceedings, claims of the plaintiff, the content of the claims, the methods of protection, unification, the draft of the Civil Procedural Code of Ukraine.*

Досліджуючи теоретичні засади та практичні проблеми реалізації процесуальної активності суду в цивільному судочинстві в аспекті можливості виходу суду за межі заявлених позовних вимог, ми раніше вже частково торкалися питання співвідношення таких процесуальних понять, як "предмет спору", "предмет позову", "зміст позовних вимог", "позовні вимоги" тощо¹. Проте, з огляду на розроблені Радою з питань судової реформи нові редакції ЦПК, ГПК та КАС України, які знаходяться на розгляді Верховної Ради України та очікують на своє схвалення², питання співвідношення вказаних та інших родових процесуальних понять набуває нового змісту, адже вони в ряді випадків у відповідних статтях проекту ЦПК вживаються дещо інакше в порівнянні в чинним ЦПК України.

Так, зокрема, проект нової редакції ЦПК вживає такі процесуальні поняття, як: предмет позову (ч. 1 ст. 8, п. 2 ч. 2 ст. 45, ч. 3 ст. 50, п. 3 ч. 1 ст. 152, п. 3 ч. 2 ст. 188, ч. 4 ст. 204, ч. 2 ст. 228, п. 11 ч. 1 ст. 258, ч. 5 ст. 275, п. 1 ч. 6 ст. 280, ч. 3 ст. 281); підстава позову (ч. 3 ст. 50, п. 3 ч. 2 ст. 188, ч. 4 ст. 204, ч. 3 ст. 281); підстава спору (п. 4, 5 ч. 1 ст. 187); предмет спору (ч. 1 ст. 11, ч. 2 ст. 13, п. 3 ч. 2 ст. 45, п. 1, 3 ч. 2 ст. 51, ст.ст. 53, 54, ч. 7 ст. 82, п. 2 ч. 3 ст. 142, п. 4, 7 ч. 1 ст. 151, п. 1 ч. 1 ст. 153, ч. 1 ст. 175, ч. 1 ст. 176, п. 10 ч. 3 ст. 176, п. 6 ч. 4 ст. 186, п. 3, 4, 5 ч. 1 ст. 187, п. 1 ч. 1 ст. 190, ч. 1 ст. 208, ч. 6 ст. 228, п. 2, 3 ч. 1 ст. 256, п. 4 ч. 1 ст. 258, п. 5 ч. 2 ст. 456, п.п. «а» п. 2 ч. 2 ст. 460, п. 6 ч. 2 ст. 469); предмет справи (п. 2 ч. 1 ст. 187);

предмет судового розгляду (ч. 2 ст. 14, ч. 10 ст. 231, ч. 6 ст. 252); заявлені вимоги (ч. 1 ст. 13); вимоги позивача (п. 7 ч. 2 ст. 266); позовні вимоги (ч. 5 ст. 275); зміст позовних вимог (п. 4 ч. 3 ст. 176); межі позовних вимог (ч. 2 ст. 265).

Використання в межах одного законодавчого акта (проекту ЦПК) однакових понять одночасно в різних контекстах, а також різних понять для позначення однієї і тієї самої процесуальної категорії не сприяє уніфікованому розумінню таких понять, створює неузгодженість між теоретичними засадами цивільного процесу та положеннями проекту ЦПК і, як наслідок, неоднозначне використання цих понять як науковцями, так й практиками. А тому науковий і практичний інтерес представляє з'ясування змісту і співвідношення вказаних процесуальних понять, для чого необхідним є здійснення аналізу і узагальнення думок вчених-процесуалістів з цього приводу з наступним обґрунтуванням власної концепції розуміння цих понять, що й ставить за мету наша стаття. Адже саме ці процесуальні категорії пов'язані із дією засад диспозитивності і змагальності та визначають межі цивільної процесуальної діяльності суду при розгляді і вирішенні цивільних справ.

Починати, на наш погляд, варто із розкриття змісту поняття "предмет спору", адже за проектом ЦПК: остаточне визначення предмета спору є завданням суду в підготовчому провадженні (п. 1 ч. 1 ст. 190); особливості предмета спору враховуються судом відповідно до принципу пропорційності (ч. 1 ст. 11); саме в межах предмета спору мають задаватися питання учаснику судового процесу (ч. 6 ст. 228); за межі предмета спору сторони можуть вийти у мировій угоді (ч. 1 ст. 208); відсутність предмета спору визнається в проекті ЦПК новою підставою закриття провадження в цивільній справі (п. 2 ч. 1 ст. 256). Поняттям "предмет спору" визначається тождність спору (п.п. 3, 5 ч. 1 ст. 187, п. 3 ч. 1 ст. 256, п. 4 ч. 1 ст. 258).

Разом з тим, поняття "предмет спору" в окремих статтях замінюється іншими поняттями. Так, у ч. 6 ст. 228 йдеться про можливість зняття головуючим поставленого учаснику судового процесу питання, що не стосуються предмета спору. А у ч. 10 ст. 231 гово-

рється про зняття головуючим питання, але вже яке поставлені свідку, якщо вони не стосуються предмета розгляду. Інша норма (п. 6 ст. 252) межі встановлюваних обставин пов'язує з предметом судового розгляду. Судом здійснюється збір лише тих доказів, що стосуються предмета спору (ч. 2 ст. 13, ч. 7 ст. 82). Зустрічний позов та позов третьої особи із самостійними вимогами заявляється щодо предмета спору. Учасники справи викладають свої вимоги, заперечення, аргументи, пояснення та міркування також щодо предмета спору (ч. 1 ст. 175, ч. 1 ст. 176).

З наведеного випливає, що поставлені учасникам процесу питання, встановлювані судом обставини і зібрані докази та заявлені вимоги і пояснення учасників справи мають стосуватися предмета спору (предмета розгляду). Тобто, за змістом наведених положень, предмет спору є предметом судового розгляду.

При цьому, зі змісту п.п. 1, 3 ч. 2 ст. 51 проекту ЦПК впливає, що предметом спору є права чи обов'язки. Водночас із положень п. 7 ч. 1 ст. 151 вбачається, що предметом спору може бути й річ, яка в порядку забезпечення позову може бути передана на зберігання іншим особам.

За допомогою юридичної літератури поняття "предмет спору" можна розкрити через поняття правового спору, під яким розуміють конфлікт осіб, учасники якого прагнуть захистити свої права і законні інтереси, які вважають порушеними³. Отже, предмет спору – це конкретні матеріальні правовідносини, права і обов'язки, з приводу яких виникла конкретна спірна правова конфліктна ситуація, що потребує свого розв'язання в суді.

І хоча проект ЦПК в одиничному випадку й вживає поняття "предмет справи" (п. 2 ч. 1 ст. 187), фактично мова іде про предмет спору.

Разом з тим, від предмета спору слід відрізнити предмет позову – певну матеріально-правову вимогу позивача до відповідача⁴. Як відомо, позов – це вимога позивача до відповідача, звернена через суд, про захист порушеного або оспорюваного суб'єктивного права чи охоронюваного законом інтересу, яка здійснюється у пев-

ній, визначеній законом, процесуальній формі⁵. Виходячи з цього визначення можна зробити висновок, що є синонімами поняттю "позов" такі поняття, як "позовні вимоги", "заявлені вимоги", "вимоги позивача", що вживаються в проекті ЦПК.

А відтак, будучи синонімами слова "позов", ці поняття мають такі саме елементи, як й сам позов, тобто предмет, підставу і зміст (хоча деякі науковці замість змісту позовних вимог виділяють "сторони"⁶).

Предмет позову є складовим елементом позову та являє собою матеріально-правову вимогу позивача до відповідача, щодо якої суд має ухвалити рішення. Предмет позову визначає суть вимоги, на яку суд має дати відповідь в рішенні⁷. При цьому, вчені-процесуалісти на чолі з С.Я. Фурсою під предметом позову розуміють визначену позивачем вимогу до суду, в якій висловлені правові (матеріальні і процесуальні) заходи, що мають бути ним вжиті і привести до припинення правопорушення, відновлення прав та відшкодування завданої шкоди з боку відповідача. Тобто під цим терміном пропонується розуміти найширшу вимогу позивача, яка спрямована до суду і стосується не тільки матеріальних, але й процесуальних заходів, що можуть бути вжиті судом для захисту прав позивача⁸. М.І. Балюк і Д.Д. Луспенник зазначають, що предмет позову як його один з основних елементів представляє собою матеріально-правову вимогу позивача до відповідача, яка витікає зі спірного матеріально-правового відношення, з приводу якої суд повинен ухвалили рішення у справі, тому в позові мають бути зазначені вимоги позивача з посиланням на закони та інші нормативно-правові акти (хоча ЦПК не зобов'язує зазначати норму права). При цьому зауважується, якщо в процесі розгляду справи повністю змінюються підстави і предмет позову, то це слід розглядати як нові вимоги, які мають бути оформлені письмовою заявою відповідно до ст. 119 чинного ЦПК і одночасно відмовою від раніше заявлених вимог⁹. Г.Л. Осокіна предметом позову визначає спосіб захисту¹⁰.

З наведеного випливає, що "зміст позовних вимог", про який йдеться у ст. 119 чинного ЦПК, являє собою "предмет позову", змі-

нити який має право лише позивач. Такий висновок підтверджують й автори науково-практичного коментарю до ЦПК під керівництвом С.С. Бичкової, які, коментуючи у ст. 119 чинного ЦПК такий елемент позовної заяви, як зміст позовних вимог, вказують, що позивач у своїй заяві має зазначити предмет позову, тобто той спосіб захисту права, який він просить суд застосувати¹¹.

Ототожнення предмета позову із способами захисту підтримується й судовою практикою. Так, Вищий господарський суд, розглядаючи одну зі справ, висловив правову позицію про те, що предмет позову – це певна матеріально-правова вимога позивача до відповідача; предмет позову кореспондує зі способами захисту права, які перелічені, зокрема, у ст. 16 ЦК України. Оскільки позивач в даній справі способом захисту свого права обрав відшкодування збитків, то апеляційний суд не мав права виходити за межі позовних вимог і розглядати інший предмет, яким він вважає є стягнення заборгованості за договором¹². Водночас Верховний Суд роз'яснив таке: встановивши, що предмет позову не співвідноситься із встановленими законом способами захисту прав, суд повинен відмовити в позові¹³.

Законодавець в проекті ЦПК теж на одному прикладі показує, що предмет позову співвідноситься із способом захисту, відносячи "стягнення грошової суми" до предмета позову (п. 1 ч. 6 ст. 280).

Під змістом позову в юридичній літературі розуміють вид судового захисту, за яким позивач звертається до суду. Це вимога до суду про здійснення певних дій, пов'язаних із застосуванням конкретних способів захисту порушеного, оспореного чи невизнаного права. Виділення змісту має практичне значення, тому що вказує на дію суду, за здійсненням якої позивач звертається до суду, допомагає встановити межі дослідження справи¹⁴. При цьому, як зауважує С.І. Чернооченко, зміна змісту позову характеризується, як правило, збільшенням або зменшенням спірної суми або пред'явленням альтернативної суми¹⁵. Зміст позову також визначається як дія суду, якої домагається позивач, тобто винесення рішення про визнання наявності правовідносин між ним і відповідачем або про стягнення з відповідача на його користь певної суми грошей і т.і. Інакше кажучи,

зміст як третій елемент позову вказує на форму запитуваного судом захисту¹⁶. Під змістом позову також розуміють спосіб судового захисту, за яким позивач звертається до суду. Вимога позивача, відповідно до способів захисту цивільних прав та інтересів судом про присудження, визнання чи перетворення правовідносин і є змістом кожного позову¹⁷. Більш повніше визначає зміст позову А.А. Ференц-Сороцький, зазначаючи, що це вид судового захисту, якого домагається позивач. Суд для захисту порушеного або оспорюваного права може присудити відповідача до вчинення певної дії або утриматися від неї; визнати наявність правовідносин між позивачем і відповідачем, зафіксував права і обов'язки сторін, змінити або припинити існуючі між сторонами правовідносини. Зміст позову відбиває вимогу позивача до суду і знаходить відображення в прохальному пункті позовної заяви. Зміст позову визначає форму судового захисту, яку обрав позивач, тобто ухвалення рішення певного роду. При цьому зазначається, що суд пов'язаний межами вимог, з якими до нього звернувся позивач¹⁸. Авторський колектив на чолі з С.Я. Фурсою під змістом позову розуміє конкретні вимоги позивача до відповідача, які перший просить задовольнити у судовому рішенні, тобто зміст позову – це елемент предмета позову і включає лише матеріальну складову вимог позивача до відповідача¹⁹.

Водночас проект нового ЦПК, на відміну від чинного ЦПК, розкриває поняття "зміст позовних вимог". Так, відповідно до п. 4 ч. 3 ст. 176 проекту ЦПК змістом позовних вимог (який повинна містити позовна заява) є спосіб (способи) захисту прав або інтересів, передбачений законом чи договором, або інший спосіб (способи) захисту прав та інтересів, який не суперечить закону і який позивач просить суд визначити у рішенні; якщо позов подано до кількох відповідачів.

Разом з тим, О.В. Ісаєнкова обґрунтовує, що позов неможна "розкласти" на елементи (складові частини). Це підтверджується, зокрема, і тим, що словосполучення "елемент позову" законодавцю не відоме. Але це не означає, що слід відмовитися від таких право-

вих категорій, як предмет позову і підстава позову. У сукупності зі сторонами (позивачем і відповідачем) підстава і предмет індивідуалізують позов, що має не тільки теоретичне, а й практичне значення при визначенні тотожності або відмінності даного позову з іншими. У цивільному процесуальному праві діє правило про неприпустимість вторинного пред'явлення і вирішення позову, тотожного тому позову, який вже був прийнятий іншим судом до розгляду, або тому, по якому є таке, що вступило в законну силу судове рішення. Виділення предмета і підстави позову допомагає відповідачу визначити, що вимагає від нього позивач і на підставі чого. Нарешті, знаючи, якими є предмет і підстава позову, можна правильно встановити межі судового розгляду²⁰. Група вчених-процесуалістів на чолі з С.С. Бичковою також вважають недоцільним виділяти як елемент позову його зміст, оскільки він повністю охоплюється іншими складовими (елементами) позову і не залежить від волі позивача чи суду, а передбачений відповідною нормою права²¹. Законодавець в тексті проекту ЦПК лише один раз застосовує поняття "зміст позовних вимог" як окремий елемент позову та розкриває його через спосіб захисту, що фактично й означає предмет позову. До речі, якщо виходити зі змісту ч. 3 ст. 50 проекту ЦПК, яка дає позивачу право на зміну предмета або підстави позову, тому з цього також можна зробити висновок, що "зміст позовних вимог", який позивач повинен зазначити в позовній заяві (п. 4 ч. 3 ст. 176 проекту ЦПК), й є предметом позову.

Відтак, в проекті ЦПК поняття "зміст позовних вимог" (тобто спосіб захисту, який позивач просить застосувати суд) застосовується лише щодо позовної заяви, а в усіх інших випадках замість цього поняття вживається інше поняття, яке пов'язане із способом захисту, – предмет позову.

Поняття "межі позовних вимог", яке вживається у ч. 2 ст. 265 проекту ЦПК, за які суд не може виходити при ухваленні рішення, включає в себе такі елементи, як предмет позову та підстава позову. Вихід за межі позовних вимог – це зміна або підстави або предмету позову (включаючи розгляд додаткової незаявленої вимоги). Тобто

робимо висновок, що суд з власної ініціативи не може не лише змінити заявлені позивачем в якості підстави позову обставини, якими він обґрунтовує позовні вимоги (тобто задовольняти позов чи відмовляти в ньому з підстав, якими позивач не обґрунтовував свої вимоги), а й не може застосувати інший спосіб захисту, ніж заявлений позивачем²². У зв'язку з цим ми не можемо погодитись із Г.Л. Осокіною і Д.Б. Прасоловим, що виходом за межі заявлених вимог також є залучення судом до справи співвідповідачів без згоди позивача²³, оскільки сторони не є елементом ані предмету позову, ані його змісту.

Як роз'яснив Пленум Верховного Суду України у п. 3 постанови від 18 грудня 2009 р. № 14 "Про судові рішення у цивільній справі", суд розглядає цивільні справи в межах заявлених позивачем вимог та зазначених і доведених ним обставин. Відповідно до ст. 19 Конституції України, ст. 1 чинного ЦПК та з урахуванням положення ч. 4 ст. 10 ЦПК вийти за межі заявлених вимог (вирішити незаявлену вимогу, задовольнити вимогу позивача у більшому розмірі, ніж було заявлено) суд має право лише у випадках, прямо передбачених законом. Наприклад, суд має право вийти за межі заявлених вимог і з власної ініціативи вирішити питання про стягнення аліментів на дитину одночасно з позбавленням батьківських прав (ч. 2 ст. 166 СК); застосувати наслідки недійсності нікчемного правочину (ч. 5 ст. 216 ЦК)²⁴.

Викладене вище дозволяє нам зробити деякі висновки. Предмет спору (предмет судового розгляду) – це конкретні матеріальні правовідносини, з приводу яких виник спір, розв'язання якого здійснюється в ході судової цивільної процесуальної діяльності, яка порушується за допомогою такого процесуального засобу, як позов, синонімами якого в проєкті ЦПК є "позовні вимоги" і "заявлені вимоги", "вимоги позивача", які мають такі елементи, як предмет і підстава. Зміст позовних вимог, що позивач повинен зазначити в позовній заяві, і є предметом позову, повинен кореспондувати із способами захисту права. Конкретні вимоги заявляються позивачем в позовній заяві у вигляді викладу змісту позовних вимог (тобто "спо-

собу захисту" за проектом ЦПК) та обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги (тобто підстави позову), за межі яких, за загальним правилом, суд не може вийти при ухваленні рішення.

1. *Короєд С. О.* Процесуальне забезпечення ефективності цивільного судочинства: дис... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / НДІ приватного права і підприємництва ім. академіка Ф. Г. Бурчака. Київ, 2014. С. 243. 2. *Проект* Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів від 23 березня 2017 року № 6232, внесений на розгляд Верховної Ради України Президентом України // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415. 3. *Васильєв С. В.* Энциклопедия гражданского процесса. Харків: Харьков юридический, 2009. С. 526. 4. *Постанова* Вищого господарського суду України від 16.05.2007, справа № 1/135(12/35)-1/169 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/vb169600-07>. 5. *Гражданский процесс: учебник* / под ред. проф. Комарова В. В. Харьков: ООО "Одиссей", 2001. С. 256; *Курс цивільного процесу* : підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. С. 517. 6. *Осокина Г. Л.* Проблемы иска и права на иск. Томск: Изд-во Томского университета, 1989. С. 87-88, 97. 7. *Гражданский процесс: учебник* / под ред. проф. Комарова В. В. С. 257; *Курс цивільного процесу* : підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; за ред. В. В. Комарова. С. 517-518. 8. *Цивільний процес України: академічний курс: підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.* / за ред. С. Я. Фурси. Київ: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2009. С. 420. 9. *Балюк М. І., Луспенник Д.Д.* Практика застосування цивільного процесуального кодексу України (цивільний процес у питаннях і відповідях). Коментарі, рекомендації, пропозиції. Серія «Судова практика». Харків: Харків юридичний, 2008. С. 120-121. 10. *Осокина Г. Л.* Иск (теория и практика). Москва: Городец, 2000. С. 109-125. 11. *Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар* / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов, В. І. Бірюков та ін.; за заг. ред. С. С. Бичкової. Київ: Атіка, 2008. С. 272. 12. *Постанова*

Вищого господарського суду України від 22.03.2007, справа № 16/641 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_641600-07. **13.** *Практика розгляду судами корпоративних спорів: Узагальнення Верховного Суду України* // Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsen.nsf/0/8D4B5AB4046FF149C22573F000500E7E?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=8D4B5AB4046FF149C22573F000500E7E&Count=500&>. **14.** *Гражданский процесс* : учебник / под ред. проф. Комарова В. В. С. 259; *Цивільний процес*: навч. посіб. / А. В. Андрушко, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко; за ред. Ю. В. Білоусова. Київ: Наукова думка; Прецедент, 2004. С. 112-113; *Штефан М. Й.* Цивільний процес : Підручник для студ. юрид. спеціальностей вищих закладів освіти. Київ: Видавничий Дім "Ін Юре", 2001. С. 325; Чорнооченко С. І. Цивільний процес України: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. С. 126. **15.** *Чорнооченко С. І.* Цит. праця. С. 145. **16.** *Гурвич М. А.* Учение об иске. Москва: ВЮЗИ, 1981. С. 10. **17.** *Курс цивільного процесу*: підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; за ред. В. В. Комарова. С. 519. **18.** *Гражданский процесс*: учебник / под ред. В. А. Мусина, Н. А. Чечиной, Д. М. Чечота. Москва : «Проспект», 1997. С. 155-156. **19.** *Цивільний процес України*: академічний курс: підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / За ред. С. Я. Фурси. С. 421. **20.** *Исаенкова О. В.* Иск в гражданском судопроизводстве: учебное пособие / под ред. М. А. Викут. Саратов : СГАП, 1997. С. 69-70. **21.** *Цивільне процесуальне право України* : Підручник / Бичкова С. С., Бірюков І. А., Бобрик В. І. та ін.; За заг. ред. С. С. Бичкової. Київ: Атіка, 2009. С. 334. **22.** *Короєд С. О.* Межі позовних вимог та порядок виконання судового рішення: проблеми співвідношення при застосуванні судом реституції та віндикації // Судова апеляція. 2013. № 4 (33). С. 59-60. **23.** *Прасолов Д. Б.* Выход суда за пределы заявленных требований в гражданском судопроизводстве // Вестник гражданского процесса. 2011. № 1. С. 205. **24.** *Про судові рішення у цивільній справі* : постанова Пленуму Верховного Суду України від 18 грудня 2009 р. № 14 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09>.

Koroied Sergii. The subject of the dispute, the subject matter of the proceedings, the subject matter of the lawsuit, content of the claims of the plaintiff: the ratio of procedural concepts under the draft of the new edition of the CPC of Ukraine in the context of their unified understanding.

By exploring the theoretical foundations and practical problems of the implementation of procedural activity of the court in civil legal proceedings in the aspect of the possibility of the court's withdrawal beyond the limits of the claims of the plaintiff, we have already partially handled the issue of the ratio of procedural concepts such as "the subject of a dispute", "the subject of a lawsuit", "content of the claims of the plaintiff", "claims of the plaintiff" etc. However, considering the developed by the Judicial Reform Council, the new editions of the Civil Procedural Code, Commercial Procedural Code and the Code of Administrative Offences, which are under consideration by the Verkhovna Rada and are awaiting its approval, after all in some cases in the relevant articles of the draft of CPC are used somewhat differently in comparison with the current CPC of Ukraine.

Thus, the draft of new edition of the Civil Procedural Code of Ukraine uses the following procedural notions, such as: the subject of a lawsuit; grounds; grounds of the dispute; subject of dispute; subject of case; subject of judicial review; claimed requirements (Part 1 of Article 13); claims of the plaintiff (p. 7, Part 2, Article 266); claims of plaintiff (Part 5 of Article 275); the content of claims; limits of claim.

Using within the same legislative act identical concepts simultaneously in different contexts, as well as different concepts to refer to the same procedural category, does not contribute to a unified understanding of such concepts; creates a mismatch between the theoretical foundations of the civil process and the provisions of the draft of CPC and, consequently, ambiguous usage of these concepts as by the scientists and by practitioners. Therefore, scientific and practical interest is the clarification of the content and correlation of these procedural concepts, which requires the analysis and synthesis of the opinions of the scientists in this

regard, followed by the following justification of their own concept of understanding of these concepts, which our article aims to achieve.

Much attention is paid to the concept of "subject of the dispute", because according to the draft of CPC: the peculiarities of the subject matter of the dispute are taken into account by the court in accordance with the principle of proportionality (Part 1 of Article 11); it is within the scope of the subject of the dispute must be asked questions to the participant in the trial (Part 6 of Article 228); outside the bounds of the subject matter of the dispute the parties may go beyond by concluding a settlement agreement (Part 1 of Article 208); the absence of the subject of the dispute is recognized in the draft of CPC as a new reason for the termination of proceedings in a civil case (p. 2, part 1, article 256). The notion of "subject of dispute" is determined the identity of the dispute (p. 3, 5 part 1, article 187, p 3, part 1, article 256, p. 4, part 1, article 258).

The subject of the dispute should distinguish from the subject of the claim – a certain material and legal claim of the plaintiff to the defendant. It is concluded that the synonyms of concept "lawsuit" are following: "claims", "claimed requirements", "claims of the plaintiff" used in the draft of CPC.

The legislator in the draft of CPC also shows, in one example, that the subject of the lawsuit is correlated with the method of protection, by including the "recovery of the monetary amount" in the subject of the lawsuit (p. 1, part 6, Article 280).

It is established that the legislator in the text of the draft of CPC only once applies the concept of "content of claims of plaintiff" as a separate element of the claim and discloses it through a method of protection, which in fact means the subject of a lawsuit. By the way, if we proceed from the contents of Part 3 of Art 50 of the draft of CPC, which gives the plaintiff the right to change the subject matter or grounds of the lawsuit, therefore, it can also be concluded that "the content of the claims of plaintiff", which the plaintiff must establish in the lawsuit (p. 4, part 3, Article 176 of the draft of CPC), is the subject of a lawsuit.

The following conclusions are made. The subject of a dispute (the subject of a judicial review) is a specific material legal relationship in

respect of which a dispute arose, which can be resolved in the course of judicial civil procedural activity, which is arise by means of such a procedural remedy, as a lawsuit, synonyms of which in the draft of CPC are "claims" and "claimed requirements", "claims of the plaintiff", which have such elements as the subject and grounds. The content of the claim, which the plaintiff must establish in the lawsuit, and is the subject of the claim, must correspond with the means of protecting the rights. Specific requirements are claimed by the plaintiff in a lawsuit in the form of an outline of the content of claims (that is, "the method of protection" under the draft of CPC) and the circumstances in which the plaintiff justifies his claims (i.e., the grounds of the claim) beyond which, according to general rule, the court can not withdraw in making a judgment.

Keywords: civil legal proceedings, the subject of the dispute, the subject of the lawsuit, the subject matter of the proceedings, claims of the plaintiff, the content of the claims, the methods of protection, unification, the draft of the Civil Procedural Code of Ukraine.

УДК 347.23

А. Ю. БАБАСКІН

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РАМКОВИХ ДОГОВОРІВ У МІЖБАНКІВСЬКИХ КРЕДИТНИХ ВІДНОСИНАХ

Розглянуті проблеми правового регулювання рамкових договорів у міжбанківських відносинах. На підставі проведеного дослідження, в цілях належного правового регулювання рамкових договорів, автором запропоновано внесення відповідних змін до Цивільного кодексу України.

Ключові слова: *рамковий договір, організаційний договір, кредитний договір.*

© БАБАСКІН Анатолій Юрійович – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України